

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA**

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

Асоциация “Прозрачност без граници – националното представителство на Transparency International в България, бе учредена през 1998 година. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, а също така изгради авторитет при установените контакти с представители на национални и международни институции.

През последните години Асоциация “Прозрачност без граници” създаде широк кръг от поддръжници и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и обществения живот, които участват при изпълнението на конкретни проекти. Бяха установени необходимите контакти с широката общественост, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

През 2012 година Асоциация “Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

Екипът на Асоциация “Прозрачност без граници” продължи успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством иницирането и осъществяването на специфични проекти в две основни програми.

¹ Мисия на Асоциация “Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International: обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: иницирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- апробиране на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на отчетност и прозрачност;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на държавните институции;
- инициране на застъпнически кампании в подкрепа на значими обществени проблеми, свързани с превенция и противодействие на корупцията, както и в защита на пострадали от корупционни актове лица;
- осъществяване на експертно-аналитична дейност по проблемите на противодействието на корупцията и прилагането на добри управленски практики чрез мобилизиране на експертния потенциал на организацията и трансфер на чуждестранно know-how в областта по превенция и противодействие на корупцията.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към:

- осъществяване на международни проекти в партньорство с Transparency International – Секретариат и с националните представителства на Transparency International;
- обмяна на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2012 Г.

- Осъществена гражданска инициатива за наблюдение на изборния процес, фокусирана върху два основни аспекта от изборния процес – прозрачност и отчетност на финансирането на предизборни кампании и провеждане на изборите в съответствие със стандартите за честни и демократични избори. В тази връзка през 2012 година организацията проведе граждански мониторинг на частичните местни избори, проведени през май 2012 година, като продължи модела на успешно сътрудничество със структури на гражданското общество, функциониращи на местно и регионално ниво.
- Формулиран пакет от предложения за промени в Изборния кодекс въз основа на извършеното гражданско наблюдение и осъществения анализ на получените резултати. Участие в консултативния процес по обсъждане на промени в изборното законодателство. Осъществяване на застъпническа кампания за приемане на предложенията на Асоциация „Прозрачност без граници“ и мониторинг на процеса по приемане на промените в изборното законодателство.
- Извършен анализ на Националната система за почтеност на България. Изследването се извършва 12 години след първата аналитична оценка на дейността на основните сектори и институции, които имат ключово значение за превенцията и противодействието на корупцията в страната. Изследването е част от общоевропейска инициатива на TI-Secretariat, в която участват 25 национални представителства на Transparency International в Европа.
- Разработен български модел на Пакт за почтеност като инструмент за повишаване на прозрачността, отчетността и почтеността в процеса по управление на

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

публични ресурси, в т.ч. и в сферата на обществените поръчки. В тази връзка организацията инициира пилотно приложение на Пакта за почтеност и мониторинг на обществени поръчки в три области – строителство на инфраструктура, здравеопазване и социални дейности.

- Експертно-аналитична дейност, свързана с развитие на капацитета на Специализираната прокуратура. В тази връзка експертен екип на организацията осъществи изследване и анализ на капацитета на новосъздадените специализирани структури на Прокуратурата, проучване на чуждестранния опит на аналогични структури от държави-членки на ЕС. Въз основа на анализа бяха изработени обучителна стратегия и справочник за борба с организираната престъпност.
- Проведени конференции, обучителни семинари, кръгли маси и обществени дискусии по конкретни проблеми за стимулиране на институционалния и обществен дебат във връзка с прозрачност и почтеност на изборния процес, европейски национални системи за почтеност, прозрачност и почтеност в сферата на обществените поръчки.
- Изработени публикации, информационни и обучителни материали, които представят анализите и изследванията на Асоциация „Прозрачност без граници” във връзка с осъществените проекти.

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ. МОНИТОРИНГ ЗА СПАЗВАНЕТО НА ДЕМОКРАТИЧНИТЕ СТАНДАРТИ В ИЗБОРНИЯ ПРОЦЕС

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация “Прозрачност без граници” от създаването ѝ до сега.

През 2001 година Асоциация “Прозрачност без граници” за пръв път осъществи наблюдение на прозрачността на предизборна кампания (президентски избори – 2001), а през 2003 година създаде методология за измерване нивото на прозрачност при финансиране на политическите партии и предизборни кампании, като използва за основа утвърдения международен Индекс за възприемане на корупцията на Transparency International. Вече десет поредни години Асоциацията провежда изследвания, на базата на които изработва и публикува годишни индекси за прозрачност при финансирането на политическите партии и политически кампании в България. Разработената методика и постигнатите резултати са обект на вниманието не само на българската аудитория, но и на другите национални представителства на Transparency International.

През 2011 и 2012 година Асоциация „Прозрачност без граници” успя да осъществи най-мощната гражданска инициатива „Сам избирам”, която беше насочена към гарантиране на почтеността и демократичността на изборния процес. В осъществяването на наблюдението бяха мобилизирани 615 доброволци от всички райони на страната, които осъществиха наблюдение в цялата страна по методиката на Асоциация „Прозрачност без граници”. Двете основни линии на дейността бяха фокусирани върху осъществяването на: 1) гражданска кампания срещу купуването на изборителни гласове (доразвита в независим

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

граждански мониторинг на изборния процес) и 2) мониторинг на финансирането на предизборните кампании на кандидатите за президентски избори и на кандидати за кметове и общински съветници в избрани общини от цялата страна.

Проект „Ефективният граждански контрол като фактор за повишаване на почтеността в политическия и изборния процес”

Проектът на Асоциация „Прозрачност без граници” стартира през месец юни 2011 година с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България”.

Основната цел на инициативата бе да повиши почтеността в изборния процес, като мобилизира усилията на гражданското общество за упражняване на ефективен граждански контрол върху предстоящите избори в две основни насоки:

- прозрачност и отчетност на финансирането на предизборните кампании;
- почтеност и прозрачност на изборния процес в рамките на изборния ден; превенция на практиките за купуване на избирателни гласове.

Инициативата бе осъществена в три основни насоки на действие:

- 1) мобилизиране на капацитета на гражданското общество и на експертната общност за извършване на наблюдение, съобразено с новите разпоредби на изборното законодателство – извършване на социологически и правни изследвания и анализи, въз основа на които да бъде разработена методология за мониторинг на изборния процес;
- 2) провеждане на широка застъпническа кампания, включваща създаване на гражданска коалиция за мониторинг на изборния процес, провеждане на медийна кампания в подкрепа на прозрачността и почтеността на изборния процес, както и редовно предоставяне на информация относно резултатите от инициативата;
- 3) мониторинг на изборния процес, фокусиран върху два основни компонента: мониторинг на финансирането на предизборните кампании и мониторинг на изборния процес в рамките на изборния ден.

Асоциация „Прозрачност без граници” бе регистрирана от ЦИК като официален наблюдател на изборите за президент и вицепрезидент на Република България и на изборите за общински съветници и кметове, проведени на 23 и 29 октомври 2011 година. В наблюдението на изборния процес бяха ангажирани 615 доброволци, 22 неправителствени организации, както и самостоятелни независими експерти от всички региони на страната.

В резултат на осъществения граждански мониторинг бе изработен Доклад от наблюдението на местните и президентските избори, а също така бяха създадени Индекс за прозрачност на президентски избори – 2011 и Индекс за прозрачност на финансирането на местни избори – 2011. Резултатите от наблюдението бяха представени на форум „Прозрачност и почтеност в изборния процес: граждански мониторинг на местни и президентски избори – 2011”, който се проведе на 1 март 2012 година. Основен предмет на дискусия бяха изводите от наблюдението на Асоциация „Прозрачност без граници” и препоръките за преодоляване на установените дефицити в изборния процес. Участие в конференцията взеха представители на политическите партии, Сметната палата, Централната избирателна комисия, представители на академичната общност и на неправителствени организации, участвали в наблюдението, медии.

Във връзка с частичните избори за общински съветници и за кметове на общини през 2012 година Асоциация „Прозрачност без граници” инициира отново кампания срещу купуването на гласове и осъществи граждански мониторинг на частичните избори, проведени през май 2012 година в община Кюстендил и община Съединение. Инициативата предостави възможност на TI-България да получи нова актуална информация относно съществени дефицити в изборния процес.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

Въз основа на наблюдението организацията изработи пакет от предложения за промени в изборното законодателство, които бяха представени на политическите партии, институциите, които имат правомощия във връзка с подготовка и провеждане на изборния процес, медии и граждански организации. В периода юни – декември Асоциация „Прозрачност без граници” осъществи кампания за промотиране на предложенията и взе активно участие в поредица от дискусии по темата, организирани от Президента на Република България, Централната изборителна комисия и Народното събрание. Представители на организацията наблюдаваха и работата на Правната комисия в Народното събрание, която обсъжда промени в Изборния кодекс.

II. ПОДКРЕПА НА РЕФОРМАТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА. ЕФЕКТИВНО РАЗСЛЕДВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА

В рамките на това направление през 2012 година екипът на Асоциацията осъществи експертно-аналитична дейност по проект „Укрепване капацитета на Прокуратурата на Република България при изграждане на специализирани структури за противодействие на организираната престъпност и свързаните с нея престъпления”, осъществяван от ПРБ. Асоциация „Прозрачност без граници” извърши експертно-аналитична дейност, която бе насочена към изграждане на експертния капацитет на новосъздадените структури за противодействие на организираната престъпност в прокуратурата.

„Изграждане на капацитет за ефективно управление и повишаване компетентността на специализираните прокуратури”

Експертно-аналитичната дейност бе структурирана в три основни насоки на дейност:

- Изследване и анализ на кадровата обезпеченост, степента на специализация, нуждите от повишаване на квалификация и оптимизиране на управлението на магистратите от специализираните прокуратури”
- Проучване и анализ на прилаганите добри практики в управлението повишаването на квалификацията на прокурорите в държави-членки на ЕС със сходни специализирани прокуратури
- Изработване на обучителна стратегия и справочник за борба с организираната престъпност.

Посочените дейности бяха осъществени в рамките на 6-месечен период – от началото на юли 2012 до декември 2012 година включително.

В първия етап бе извършена независима външна експертна оценка на кадровата обезпеченост, степента на специализация, нуждите от повишаване на квалификация и оптимизиране на управлението на магистратите от Специализираната прокуратура и Апелативната специализирана прокуратура за организираната престъпност. Изследователската дейност бе насочена към намиране на решения и въвеждане на модерни методи за управление и повишаване на квалификацията на прокурорите и следователите от специализираните прокуратури. Нейната цел бе да осигури надеждна, представителна и достоверна информация, чрез която да се идентифицират проблемите, потребностите и конкретните насоки за развитие на специализираните прокуратури и за оптимизиране на връзката им с петте специализирани прокурорски мрежи в цялата страна.

В тази връзка бяха проведени социологически изследвания сред магистратите от специализираните прокуратура, а също така бе осъществено проучване и анализ на

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

документацията, структурираща дейността на изследваните звена. Въз основа на изследването са изработени поредица от 3 аналитични доклада, които отразяват резултатите от проучването, анализ на дефицити и постижения, основни изводи и препоръки за повишаване на капацитета на специализираните прокуратури, които бяха създадени в началото на 2012 година. В общ стратегически план анализите послужиха за осъществяване на стратегии и политики за развитие на институционалния капацитет на прокуратурата, а в по-общ план – за подобряване на ефективността на наказателното производство по делата, свързани с организираната престъпност. В конкретен план, резултатите от извършените изследвания послужиха като отправна точка за реализиране на другите две дейности от инициативата: проучване на опита на четири държави-членки на ЕС, в които са изградени специализирани структури за наказателно преследване на организирана престъпност, както и разработване на обучителна стратегия и учебно помагало за борба с организираната престъпност.

Втората насока на дейност бе фокусирана върху извършването на сравнително проучване на опита на четири държави-членки на ЕС, които имат сходни специализирани структури за разследване на организираната престъпност. В тази връзка бе проучен опитът на Франция, Холандия, Италия и Испания в тази област, като въз основа на това бяха изработени: Монографично изследване на административния капацитет на четири специализирани структури в страни-членки на европейския съюз; Сравнителен анализ на установените специализирани структури за борба с организираната престъпност в страни-членки на европейския съюз; Анализ на съвместимостта и приложимостта, както и на необходимите действия за прилагане на установените добри практики в българската среда.

Третата насока на експертно-аналитична дейност бе фокусирана върху изработване на обучителна стратегия и на справочник за борба с организираната престъпност. Обучителната стратегия за управление и повишаване на компетентността на специализираните структури на Прокуратурата е документ, предлагащ основните насоки на дейности, които съдействат за развитие на институционалния капацитет на специализираните структури на прокуратурата. Тя формулира общите и специфичните цели на обучение на прокурорите от специализираните звена, основните подходи за реализиране на обучителна дейност, основните типове обучения и тематичните структури, които следва да бъдат осъществени в процеса на институционално изграждане на тези звена. Съществени компоненти към обучителната стратегия са двете обучителни програми, които могат да бъдат използвани като инструменти за осъществяване на общите цели на стратегията, така и за провеждане на обучителни семинари по проекти на прокуратурата.

Другият компонент от експертно-аналитичната дейност на Асоциация „Прозрачност без граници” е изработването на Справочник за борба с организираната престъпност. Справочникът е разработен от водещи специалисти в областта на наказателното, наказателно процесуалното право и криминалистиката. Той може да използван като инструмент за обучение и повишаване на квалификацията на прокурорите от специализираните звена на прокуратурата. Разработеният аналитичен продукт е с обем над 600 страници и е структуриран в няколко основни части, които представят детайлна информация относно правната регламентация на борбата с организираната престъпност в България, модели и правила за работа по дела за организираната престъпност, както и информация относно опита на специализирани структури за борба с организираната престъпност в някои държави-членки на Европейския съюз.

III. РЕФОРМА В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ДЕЙНОСТТА НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Мониторинг на процеса по номиниране и избор на членове на Комисията за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност

Една от най-важните насоки в дейността на Асоциация „Прозрачност без граници” е реформата в публичната администрация. В тази връзка следва да се отбележи приносът на

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

организацията в анализа, мониторинга и трансфера на чуждестранен опит по превенция, противодействие на корупцията и добро управление. В тази връзка следва да се отбележи темата за конфликта на интереси, гражданското участие и независимото гражданско наблюдение на дейността на администрацията на всички нива (местна, регионална и национална).

Като продължение на работата в тази област, през 2012 година Асоциация „Прозрачност без граници” инициира гражданско наблюдение на процеса по номиниране и избор на членове на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество. Фокусът беше поставен върху осъществяването на правомощията от институциите и субектите отговорни за номинирането и избора на кандидати за тези позиции. В рамките на провежданото наблюдение бяха проведени поредица от срещи за запознаване с подготовката и с представители на органите, ангажирани с назначенията, включително и с парламентарни групи, ангажирани с номинацията на кандидати. Бе извършен анализ на прилаганите процедури в случаите, в които те бяха на лице. Извършен е анализ на проведения избор в контекста на приложението на принципите за публичност и прозрачност като предпоставка за легитимност и условие за доверие в работата на държавни органи, към които има висока степен на обществени очаквания. Това наблюдение е основа за по-нататъшна активна дейност по наблюдение и анализ на дейността на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество и оценка на ефективността на прилаганите от нея механизми.

IV. ПРОЗРАЧНОСТ И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ СРЕДСТВА – ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА ПРИ ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Проект „Повишаване на почтеността чрез застъпничество: противодействие на корупцията при обществените поръчки”

Проектът „Повишаване на почтеността чрез застъпничество: противодействие на корупцията при обществените поръчки” е тригодишна инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници”, която стартира от началото на февруари 2011 година и е насочена към противодействие на корупцията в сферата на обществените поръчки в България.

Той е финансиран от Инициативата за почтеност, която е създадена на 2 юли 2009 година и предвижда подкрепата на организации и проекти в различни страни по света, които се борят срещу корупцията и измамите чрез колективни действия, обучение и образование.

Основната цел на инициативата е да повиши стандартите за почтеност и прозрачност при изпълнението на договори от значим обществен интерес чрез промяна на политиката в страната. В рамките на проекта основен фокус е поставен върху разработване и популяризиране на концепцията на Пакта за почтеност като инструмент за превенция и противодействие на корупционни практики.

Работата по проекта обхваща пет основни насоки на дейност:

- 1) анализ на правната рамка и адаптиране на Договора за почтеност на ТІ в български контекст;
- 2) застъпническа кампания за промотиране на концепцията за Пакта за почтеност;
- 3) пилотно приложение на Пакта за почтеност;
- 4) създаване на Наръчник с индикатори за прозрачност и почтеност при обществените поръчки и

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

- 5) промотиране на създадения Наръчник и обучение на представители на институциите за ефективно приложение на модела на Пакта за почтеност в български условия.

През 2012 година Асоциация „Прозрачност без граници“ насочи своите усилия към промотиране на създадения български модел на Пакт за почтеност в обществените поръчки и неговото пилотно приложение в три министерства. В периода януари – април бяха проведени поредица от работни срещи, дискусии и policy форуми с представители на институциите, бизнес организации и експерти в сферата на обществените поръчки. Основната цел на този процес бе осигуряването на широка публична дискусия и подобряване на предложения модел, както и разширяване на подкрепата за този иновативен антикорупционен модел в български контекст.

През март и април 2012 бяха проведени три форума на тема „Пакт за почтеност при обществените поръчки: нов подход за превенция на корупцията в България“. Участие в дискусиите взеха представители на бизнес организации, държавни институции – възложители, държавни институции с контролни правомощия в сферата на обществените поръчки, медии и неправителствени организации. С това Асоциация „Прозрачност без граници“ постави официално началото на процеса по пилотно приложение на Пакт за почтеност в обществените поръчки.

В осъществяването на инициативата бяха включени Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Агенция „Пътна инфраструктура“, Министерство на здравеопазването и Министерство на труда и социалната политика. Асоциация „Прозрачност без граници“ сключи споразумения за сътрудничество и подписа Пакт за почтеност, с което придоби правна възможност да извършва независимо гражданско наблюдение на обществени поръчки от значим обществен интерес.

Процесът по мониторинг на обществените поръчки ще продължи до края на 2013 година, като за неговото провеждане са разработени методология за мониторинг на приложението на Пакта за почтеност, за мониторинг на обществените поръчки, създадени са експертни мониторащи екипи, които са обучени в приложението на независимото гражданско наблюдение.

„Антикорупционни компоненти в експортните стратегии в ключови икономически сектори на българската икономика“

В изпълнение на договор за извършване на анализи по проект „Насърчаване на интернационализацията на българските предприятия“, осъществяван от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи експертно-аналитичен доклад относно необходимите антикорупционни компоненти в експортните стратегии в единадесет ключови икономически сектора на българската икономика.

Експертно аналитичната дейност бе проведена в периода ноември 2011 – януари 2012 година. Въз основа на нея бе изработен стратегически документ с общ обем от 217 страници, който структурира информация относно 11 ключови икономически сектора на българската икономика. Аналитичната разработка за секторните стратегии във секторите съдържа три основни аналитични компонента:

- Правна регламентация на дейността на българските институции, имащи правомощия във връзка с експортната дейност в икономиката. В тази част на анализа е представена правната рамка, регламентираща дейността на българските институции, механизмите за предоставяне на информация за бизнеса относно законите изисквания при експортната дейност, възможностите за съдебен контрол над актовете на институциите, специализираните антикорупционни

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

дейности на административните структури, дейност на специализираните антикорупционни звена.

- Оценка на корупционния риск при осъществяването на експортна дейност. В тази част на анализа са разгледани общият национален контекст, в който функционират институциите и в който оперират бизнес организациите; профил на потенциалния корупционен риск в национален контекст; профил на потенциалния корупционен риск на основните чужди пазари; потенциални рискове от оказване на корупционен натиск, разгледани през призмата на основните етапи от реализиране и осъществяване на експортни стратегии на бизнеса.
- Планиране и осъществяване на експортни стратегии съобразно общите и специфичните характеристики на средата (сравнителни международни аспекти на разпространението на корупцията и специфични национални характеристики на основните пазари). В тази част на анализа са представени аналитични данни от сравнителни международни изследвания на международната организация за противодействие на корупцията Transparency International: Индекс за възприятие на корупцията (Corruption Perception Index), Световен корупционен барометър (Global Corruption Barometer), Индекс за плащане на подкупи (Bribe Payers Index). Посочените изследвания позволяват извършването на сравнителни оценки в регионален, субрегионален и национален мащаб, които могат да дадат ориентир за бизнеса и българските национални институции относно нивото на корупционен риск и общата икономическа среда за осъществяване на бизнес стратегии и конкретни бизнес инициативи. Това позволява на практика изследването да бъде използвано от бизнеса като ориентир относно институциите и секторите на обществения, икономически и политически живот на чуждестранни пазари, които имат по-съществени дефицити в своята работа и съответно – представляват по-сериозен корупционен риск за техни бизнес планове. Представеният аналитичен продукт може да бъде използван и от националните публични институции като база за разработване на антикорупционни политики с ясно очертани приоритети.

Аналитичният продукт на Асоциация „Прозрачност без граници” бе разработен на български и английски език и предоставен на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия.

V. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

Мониторинг на националните печатни и електронни медии

Екипът на Асоциацията осъществява редовен медиен мониторинг на националните печатни и електронни издания. Информацията относно корупционни казуси, злоупотреба с власт и обществени ресурси, анализи и коментари, посветени на различните измерения на проблемите на корупцията в различни обществени сфери се подлага на необходимата систематизация, която позволява да бъде използвана в рамките на дейностите по проектите и за идентифициране на проблемни области в борбата с корупцията.

Проект “Изграждане на Център за правна консултация на пострадали от корупция”

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

На 11 септември 2006 година отвори врати първият по рода си в България Център за правна консултация на пострадали от корупция. Центърът е инициатива на Transparency International – България и се реализира с финансовата подкрепа на Министерство на външните работи на Федерална Република Германия и на Министерство на външните работи на Република Франция. Инициативата е част от проекта “Advocacy and Legal Advice Centres in South East Europe”, включващ изграждането на центрове за правна консултация и застъпничество в редица страни от Югоизточна Европа. Досега подобни центрове съществуват в Босна и Херцеговина, Република Хърватска и Румъния, България, Молдова и Сърбия.

Изграждането на центъра е предизвикано от нуждата да бъде повишена информираността на гражданите относно предизвикателствата, стоящи пред обществото в борбата с корупцията, както и да бъде провокирана обществената заинтересованост относно начините и механизмите за противодействие на корупцията.

Функционирането на Центъра има за цел да предостави възможност на гражданите да вземат активно участие в борбата с корупцията чрез предоставяне на безплатна правна помощ в подкрепа на техните усилия за възмездяване на корупционни престъпления от страна на обществени институции или техни служители. Центърът също така има за цел повишаване на капацитета и готовността на държавните институции за работа с граждани при оплаквания за случаи на корупция. В този контекст усилията на центъра са част от усилията за повишаване на общественото доверие към държавните институции и осъществяване на систематични подобрения (законодателни, административни и институционални) в борбата с корупцията.

Дейността на Центъра включва осигуряването на практическа правна помощ и експертна препоръка на граждани, които са пострадали или са станали свидетели на корупция и проявяват решимост да сезират компетентните държавни органи. За целта е открита безплатната телефонна линия 0800 11 224, на която могат да бъдат подавани сигнали за случаи на корупция.

Екип от юристи предоставя правна консултация и съвети относно:

- правата на гражданите в случаи на прояви на корупционно поведение;
- предвидените в действащото законодателство възможности на гражданите да се противопоставят на проявите на корупция;
- компетентните да се произнесат държавни органи.

Практическата помощ, предоставяна от Центъра, включва и консултация при изготвянето на жалби и сигнали от гражданите, информация относно приложимите законови процедури, набелязването на потенциални слабости в правната аргументация на жалбите и помощ при тяхното отстраняване, както и съвети относно начините за набавяне на необходимата документация.

През пролетта на 2012 година в дейността на Центъра като основен фокус на внимание бе поставена работата по сигнали на граждани за очаквани и докладвани нарушения на изборния процес, във връзка с частичните избори в Община Кюстендил и Община Съединение. Както и през 2009 г. и 2011 г., екипът на Центъра оказваше съдействие на гражданите, като предоставяше информация за техните права като избиратели, изпращаше сигнали до компетентните институции, обработваше и систематизираше информацията от докладваните нарушения, с цел да подпомогне работата на институциите и на Асоциация „Прозрачност без граници” за превенция и противодействие на нарушения в изборния процес.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

Проект “Разкриване на национален антикорупционен ресурсен център”

Асоциация “Прозрачност без граници” продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на разположение и всички публикации на “Прозрачност без граници” на английски и български език, които са резултат от близо 15-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се допълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции, предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- дейността на Антикорупционния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европейстика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация “Прозрачност без граници” има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на ТІ за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА

Проект „Оценка на Националната система за почтеност”

През 2012 година Асоциация „Прозрачност без граници” завърши своята работа по международния проект „Оценка на Националната система за почтеност”, осъществяван със съдействието на Европейската комисия и на международната антикорупционна организация Transparency International. Това е второто изследване на общата институционална и нормативна рамка в сферата по превенция и противодействие на корупцията, което Асоциация „Прозрачност без граници” осъществява. Първото изследване бе проведено през 1998 година, непосредствено след основаването на организацията.

Основната цел на настоящата инициатива бе да бъде извършена актуална оценка на капацитета на основни сектори и институции за превенция и противодействие на корупцията в 25 европейски държави. Изследването се осъществява въз основа на методологията за интегрирана оценка на Transparency International – Национална система за

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

почтеност, която включва 13 базисни сектори и институции (в това число законодателна власт, изпълнителна власт, съдебна власт, публична администрация, антикорупционни агенции, правоприлагащи институции, политически партии, Сметна палата, Централна изборителна комисия, омбудсман, медии, гражданско общество и бизнес сектор).

През изминалата 2012 година бе завършен процесът по анализ на резултатите от извършените изследвания. В тази връзка изработен национален доклад „Оценка на Националната система за почтеност”.

Резултатите от осъщественото изследване бяха представени на форум „Основни стълбове на Националната система за почтеност в България”, който се проведе на 1 и 2 март 2012 година. Участие в конференцията взеха представители на политическите партии, Сметната палата, Централната изборителна комисия, представители на академичната общност и на неправителствени организации, участвали в наблюдението, медии.

Наред с представянето на националния доклад от изследването, особен обект на дискусия бе дейността на няколко ключови сектора, в които е необходимо изработване и осъществяване на стратегически приоритети за подобряване на дейността – политически партии и изборна администрация.

На 12 и 13 юли 2012 година бе проведена още една дискусия, в която бяха обсъдени резултатите от оценката и необходимите действия за подобряване на функционирането на институциите от съдебната власт, антикорупционните агенции и органите на досъдебно производство.

На 10 декември 2012 година се проведе заключителната конференция от инициативата на Transparency International. Форумът „Пари, политика, власт: корупционни рискове в България и Европа” бе заключителна част от поредица дискусии, които имат за цел да поставят на обсъждане резултатите от изследването на антикорупционния капацитет на ключови сектори и институции в изследваните институции. Участие в кръглата маса взеха представители на изследваните институции, неправителствени организации, социологически агенции, бизнес организации, медии и експерти от академичната общност.

Експертите на Асоциация „Прозрачност без граници” представиха европейския регионален доклад „Пари, политика, власт: корупционни рискове в Европа”, който систематизира и анализира резултатите от сравнителното изследване на националните системи за почтеност, проведено в 25 европейски държави. Асоциация „Прозрачност без граници” представи основните изводи от изследването, както и оценката на мястото на България в общоевропейски контекст.

Проект „Гражданското общество и държавните институции: партньори в повишаването на прозрачността чрез изработване и прилагане на политика за превенция на конфликт на интереси”, с водещ партньор TI – Хърватия

Ефективното противодействие на конфликта на интереси е една от ключовите области, в която Transparency International, и в частност – българското национално представителство, разполага с изграден експертен капацитет. Асоциация „Прозрачност без граници” работи активно в тази сфера още от 2003 година, като въз основа на редица анализи, проучвания и трансфер на know-how бе постигнат значителен напредък на нашата страна в тази област. Това бе основната причина Асоциация „Прозрачност без граници” да бъде поканена като партньор на Transparency International – Хърватска при осъществяване на проект в тази област.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

Проектът беше осъществен в периода май 2011 – ноември 2012 година и бе фокусиран върху трансфера на ноу-хау в сферата на превенцията и противодействието на конфликта на интереси в Хърватска. Дейностите по проекта включваха експертно съдействие при изработването на:

- 1) Наръчник с насоки за идентифициране и превенция и конфликт на интереси;
- 2) Сравнителен анализ на най-добри практики в ЕС в сферата по превенция и противодействие на конфликта на интереси;
- 3) Поредица от обучителни семинари и заключителна конференция за държавни служители, представители на медиите и неправителствения сектор.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ, МЕДИИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

През изминалата година Асоциация “Прозрачност без граници” поддържаше постоянни работни контакти с всички държавни институции, чиято дейност е пряко свързана с противодействието на корупцията в страната:

- Министерство на регионалното развитие и благоустройството и Агенция „Пътна инфраструктура – във връзка с приложението на Пакт за почтеност при обществените поръчки и осъществяването на наблюдение на процеса по изграждане на автомагистрала „Струма”;
- Министерство на здравеопазването – във връзка с приложението на Пакт за почтеност при обществените поръчки и осъществяването на наблюдение на обществени поръчки за реструктуриране на домове за медико-социални грижи за деца до 3 г.;
- Министерство на труда и социалната политика – във връзка с приложението на Пакт за почтеност при обществените поръчки и осъществяването на наблюдение на обществени поръчки за изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност;
- Прокуратурата на Република България – във връзка с извършването на оценка на капацитета на специализираните прокуратури за организирана престъпност и изработването на експертно-аналитични продукти, които оказват съдействие за структуриране на дейността на новоизградените структури;
- Народно събрание, Президент и Централна избирателна комисия – основен приоритет бе промотирането на предложенията за промени в изборното законодателство, разработени от Асоциация „Прозрачност без граници”;
- антикорупционни агенции, институции от съдебната и изпълнителната власт, Омбудсман, Сметна палата, ЦИК, с които бе поддържано сътрудничество във връзка с провеждането на изследванията и обсъждане на резултатите по проекта „Оценка на Националната система за почтеност”;
- екипът на Асоциацията поддържа отлично ниво на сътрудничество с представителите на медиите. По повод провеждането на конференции, пресконференции и оповестяването на международните изследвания на Transparency International Асоциацията редовно предоставя специално подготвена информация за медиите, представители на Асоциацията участват в предавания по електронни медии и изработват анализи и коментари по разглежданите теми.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

ТЕКУЩИ ДЕЙНОСТИ

Представяне на изследването на TI – Индекс за възприятие на корупцията

Като национално представителство на единствената международна организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация “Прозрачност без граници” ежегодно обявява международния **Индекс за възприятие на корупцията**. Изработеният от организацията Индекс вече се е наложил като сериозен ориентир за международните компании и институции относно нивото на корупция, икономическо и политическо развитие на изследваните страни. През 2012 година бе представена новата методология, по която ще бъде изработван Индексът за възприятие на корупцията.

ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ И ФОРУМИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

В рамките на текущите си проекти през 2012 година, Асоциация „Прозрачност без граници” имаше голям брой публични изяви. Основна цел на екипа на Асоциацията е предизвикване на медиен интерес и широко отразяване на всичките ѝ инициативи. Асоциацията активно работи с широк кръг от представители на националните и регионални печатни и електронни медии. В резултат от установяването на трайни контакти с тях, всички събития, организирани от Асоциацията, са широко отразени в печатните и електронни медии.

- Кръгла маса „Прозрачност и почтеност в изборния процес: граждански мониторинг на местни и президентски избори – 2011”, проведена на 1 март 2012 година;
- Форум „Пакт за почтеност при обществените поръчки: нов подход за превенция на корупцията в България” – поредица от дискусии и policy форуми за обсъждане на стандарти за почтеност при провеждането на обществени поръчки, проведени в периода, 22 март – 6 април 2012 година;
- Форум „Основни стълбове на националната система за почтеност в България”, проведен на 1 и 2 март 2012 година;
- Форум „Прозрачни, ефективни и отговорни институции: ключов фактор за превенция и противодействие на корупцията”, проведен на 12 и 13 юли 2012 година;
- Оповестяване на световния Индекс за възприятие на корупцията на Transparency International – 5 декември 2012 година;
- Кръгла маса „Пари, политика, власт: корупционни рискове в България и Европа”, проведена на 10 декември 2012 година.
- Поредица от пресконференции, свързани с обявяване на резултати от осъществявани инициативи на организацията (наблюдение на изборния процес, оценка на националната система за почтеност, инициатива за прозрачност и почтеност при обществените поръчки, анализ на капацитета на специализираните прокуратури за организираната престъпност (1 март 2012 година, 6 април 2012 година, 3 май 2012 година, 17 май 2012 година, 15 август 2012 година, 25 септември 2012 година, 10 декември 2012 година).

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

НОВИ ПУБЛИКАЦИИ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

- „Прозрачност и почтеност в изборния процес: доклад от наблюдението на изборите за президент и вицепрезидент на Република България и изборите за кметове и общински съветници”;
- „Transparency and Integrity of the Election Process: Report on the Monitoring of the Presidential and Local Elections in the Republic of Bulgaria”;
- Оценка на националната система за почтеност на България (национален доклад – 2011);
- „Прозрачност и почтеност в изборния процес: доклад от наблюдението на частичните избори за кмет в община Съединение и за общински съветници в община Кюстендил” и „Transparency and Integrity of the Election Process: Report on the Monitoring of the Partial Mayoral Elections in the Municipality of Saedinenie and the Elections for Municipal Councillors in the Municipality of Kyustendil”;
- „Пари, политика, власт: корупционни рискове в Европа” (регионален доклад от оценките на националните системи за почтеност на 25 европейски държави);
- „Справочник за борба с организираната престъпност” (публикация, разработена от експертен екип на организацията по проект за развитие на капацитета на специализираните прокуратури).

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“ ПО ЧЛ. 38 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Като организация с нестопанска цел Асоциация „Прозрачност без граници“ извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на Асоциацията е иницирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

Съгласно Устава на Асоциация „Прозрачност без граници“, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията през 2012 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията за член 38, съгласно който организацията извършва работа в подкрепа на общественнополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

БЮДЖЕТ НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

